

SVINJE, drama (2001) ulomak

Svjetlost zatiče Ibru u potpuno istom položaju u kojem smo ju ostavili na kraju prethodnog, samu na pozornici. Nekoliko trenutaka ona je nepomična, a zatim se svjetlo polagano prigušuje, a na zidu se sasvim polagano iz tame pojavljuje velika projekcija dijapozitiva visokog čovjeka koji u radničkom odijelu stoji među svinjama. Ibru ustaje i ružičasti stolnjak koji vadi iz jedne od ladica stavlja na stol, zatim dva tanjura pa svijeću koju odmah pripaljuje.

IBRU: Drži se da odrasla svinja može podmiriti do 25% potreba za energijom fermentacijom celuloze iz krmiva u debelom crijevu. *(Izlazi tek na tren i vraća se s tortom u rukama. Tortu stavlja na stol, pažljivo ju pogleda, a zatim ju pomakne još više na sredinu.)* Kad sam imala nepune četiri godine, Tata me na svoj rođendan prvi puta odveo u svinjac. *(Sa stropa se spušta veliki natpis – «SRETAN ROĐENDAN TATA!»)* Uhvatio me za ruku, kleknuo pokraj mene i rekao, pokazavši na svinje u završnoj fazi tovljenja: Ibru, sve ovo što vidiš, jednom će biti tvoje. Zatim je otišao. I ja sam sama lutala tovilištem, a zatim sam vidjela kako mali, navlašeni praščići stoje u redu, pa sam i ja stala u red i polagano se pomicala prema naprijed, a bilo je vrijeme klanja. *(Gusto, crveno svjetlo.)* I tako sam stajala potpuno nesvjesna da se nalazim na koridoru za utovar koji vodi do hidraulične rampe, i zapravo, prije no što sam trepnula, bila sam u klaonici, slijedila sam liniju i svinje su postajale sve nervoznije, grizle su jedna drugu i ja sam im govorila da prestanu i počela sam zvati Tatu ali njega nigdje nije bilo, pa sam tako vrlo uskoro bila na traci i više nisam morala hodati, a zatim je to stalo, i nekoliko trenutaka nije se događalo apsolutno ništa, a onda, kad sam već mislila da je svemu kraj, svinja ispred mene snažno je vrisnula i odjednom visila obješena za stražnje noge, a trenutak iza, ja sam i sama bila omamljena udarom struje od 500 volti. Kad sam se nakon tjedan dana probudila iz duboke kome, iznad sebe sam ugledala Tatu kako mi se osmijehuje. Zatim me pomilovao po octenim oblozima i pružio pletenicu koja mi je od jačine strujnog udara otpala u svinjcu. A ja sam tad, iako potpuno pofurena, znala da sam Odabrana. *(Sjeda potpuno konfuzno. Crveno svjetlo nestaje, a dijapozitiv na zidu potpuno izblijedi. Iz razmišljanja ju prekida Mala Ibru koja razdragano ulazi.)*

MALA IBRU *(noseći šampanjac, podiže ga ponosno prema svjetlu):* Dugo sam u podrumima tražila pravi tako da sam se bojala da ću zakasniti. *(Diskretno.)* Nego, jesi li znala da smo zaboravile pokopati profesora iz plivanja? Našla sam ga među ugljenom, s perajama na nogama i dihalicom u zubima. *(Odmahne rukom i tek sad opazi stol. Dirnuto.)* A ti si u

međuvremenu sve pripremila. Baš si bila vrijedna. Kako je to zgodno, ispekla si tortu s orasima. Nju Tata najviše voli. Ali i ja sam se posebno spremila za ovaj dan. (*Izlazi na tren i odmah se vraća s velikim zamotanim paketom. Ponosno.*) Vidi što imam!

IBRU: Što je to?

MALA IBRU: Poklon Tati za rođendan. Portret. Ja sam ga sama naslikala dok sam mislila ...

IBRU (*prekida ju*): Oh, slikanje stvarno nije bilo za tebe.

MALA IBRU: Kako je to čudno, zar ne? Čovjek jedan dan misli da je pronašao nešto u čemu je najbolji, a odmah idući dan otkrije da nešto drugo radi još bolje. Zar nije čudno?

IBRU: Čovjek napreduje dok je živ, to je poznata činjenica.

MALA IBRU (*podigne sliku*): Hoćeš vidjeti? Ha? Hoćeš?

IBRU: Naravno.

MALA IBRU (*odmata ju*): Ovo ti je portret ... ulje na platnu ... 60x80 ... na kojem se nalazi genijalni tvorac pasmine Veliki jorkšir ... (*značajna pauza, a zatim potpuno uzbuđeno*) ... Joseph Tulley!

IBRU (*s nešto većim entuzijazmom*): Da vidim! (*Mala Ibru joj donosi portret. Ibru ga pogleda. Jedva progovori, kao da joj je netko izbio zrak iz pluća.*) Gospode Bože!

MALA IBRU: Što kažeš?

IBRU: Mili Isuse, ovo je strašno! Upravo odvratno! Vrti mi se! Strašno mi se vrti!

MALA IBRU: Sviđa ti se, Ibru?

IBRU: Nije mi dobro. Mučno mi je. (*Pokušava maknuti sliku od sebe.*) Molim te!

MALA IBRU (*gura joj sliku natrag pod nos*): Vrlo sam smjelo odabrala boje. Zar ne?

IBRU: Ja se gubim! Mislim da ću povratiti.

MALA IBRU: To ti je od kompozicije koja je avangardno kosa.

IBRU: Ja sam potpuno izgubljena. Ne znam za sebe! (*Napokon odguruje sliku, ustaje i pokušava uhvatiti zrak.*)

MALA IBRU: Misliš da će se svidjeti Tati?

IBRU (*i dalje slaba*): Bože ... mislim ... (*hvata zrak*) da će ga oduševiti.

MALA IBRU: Stvarno misliš? Oh, koliko te volim, draga sestrice. Da samo znaš.

IBRU (*polagano dolazi k sebi, duboko dišući*): Krasno. Riješile smo i pitanje poklona. (*Ponovno Maloj Ibru*) Idemo sad razrezati tortu.

MALA IBRU (*donosi kartonske kapice i trubice*): Ovo je sve strašno zabavno. Šteta što je Tatin rođendan samo jednom godišnje. Strašno zabavno, Ibru! Strašno, strašno zabavno!

Obje sjedaju za stol, na glavu stavljaju kapice i uzimaju trubice.

IBRU I MALA IBRU (*zajedno*): Sretan rođendan, Tata! (*Unisono puhnu u trubicu. Tog trenu iz zraka počnu padati konfeti i začuje se glasna limena glazba, ali sve to traje tek nekoliko trenutaka. Nakon toga duga pauza za vrijeme koje Ibru i Mala Ibru nepomično i bez riječi gledaju pred sebe. Zatim Mala Ibru naglo ustaje i počinje manično konfete skupljati s poda.*)

IBRU (*nakon kratkog razmišljanja*): Znaš, sad mi je nekako palo na pamet ... Baš šteta što je Tata još uvijek u kazni.

MALA IBRU (*i dalje spremajući*): Stvarno je. Njega bi ovo strašno razveselilo. A što kažeš da ga ipak dovedemo?

IBRU: Ne znam, dušice. Od kad sam ga zabrtvila u šupu, mi smo se preporodile.

MALA IBRU: Molim te Ibru, ja sam sigurna da je naučio svoju lekciju.

IBRU: Jedva sam čekala priliku da mu pokažem kako se vodi farma.

MALA IBRU: I ti to sjajno radiš. Sjajno, dušice. Što kažeš, samo na tren? Da mu čestitamo i gotovo. Ha?

IBRU: Uopće nisam sigurna.

MALA IBRU: Danas mu je ipak rođendan. Molim te! Samo na pet minuta.

IBRU (*nakon kratke pauze*): No, dobro. Ali nemoj reći da te nisam upozorila. Idem po njega. (*Ustaje i izlazi.*)

MALA IBRU (*poslije kratkog razmišljanja, uz isto, gusto crveno svjetlo i velik dijapozitiv na zidu*): Kad sam imala nepune četiri godine, Tata me na svoj rođendan prvi puta odveo u svinjac. Uхватио me za ruku, kleknuo pokraj mene i rekao, pokazavši na svinje u završnoj fazi tovljenja: Mala Ibru, sve ovo što vidiš, jednom će biti tvoje. Zatim je otišao. (*Kratka pauza.*) A ja sam od smrada pala u nesvijest. A Lancelot 57 me šunuo u glavu. (*Kratka pauza. Ustaje, kao da je odjednom dobila sjajnu ideju.*) Ugasit ću svjetlo da Tata doživi veliko iznenađenje. (*Odlazi do prekidača.*)

Odjednom potpuni mrak.

Svjetlo.

IBRU i MALA IBRU (*istovremeno sa svjetlom, viknu u glas*): Sretan rođendan, Tata!

Unisono puhnu u trubicu. Tog trenu iz zraka ponovno počnu padati konfeti i začuje se glasna limena glazba, ali sve ovo traje tek nekoliko trenutaka.

Tata sjedi između njih dvije. Tata je kostur u invalidskim kolicima, odjeven u istu radničku odjeću kao i visok čovjek s dijapozitiva, samo s podignutim rukavima na rukama i nogama.

Mala Ibru naglo ustaje i počinje manično konfete skupljati s poda.

IBRU: Vidi ga sad! Jadnik je zanijemio od uzbuđenja. Tata, ovo je sve za tebe! Tebi u čast, dušo!

MALA IBRU: Tako sam sretna. Ponovno smo svi na okupu. To je tako lijepo. (*Odlazi do krletke i prinosi ju Tati.*) Tata, i Flafi ti želi čestitati. (*Prilazi mu s krletkom sasvim blizu i odjednom vrišti potpuno histerično*): Pogledaj sad kako si se prevario!!

IBRU: Dosta cirkusa, Mala Ibru.

MALA IBRU (*Vraća Flafija na mjesto*): Oprosti. Neke je stvari ipak trebalo riješiti.

IBRU: Dođi, zaslužile smo po komad torte.

MALA IBRU: Stvarno jesmo. Ponovno ti je uspjelo.

(*Sjedaju i jedu.*)

MALA IBRU (*punih ustiju*): Organizirala si još jedan prekrasan rođendan.

IBRU: Sjećaš se kad smo slično iznenađenje priredile za Mamu?

MALA IBRU: Naravno da se sjećam.

IBRU: Tad je već bila vezana za krevet i taman je zaspala pod jakim sedativima i mi smo ju odvukle zajedno s bocom za infuziju u zamračenu sobu i odjednom upalile svjetlo i vrisnule:

IBRU i MALA IBRU (*zajedno*): Sretan rođendan, Mama!

Tog trenu iz zraka ponovno počnu padati konfeti i začuje se glasna limena glazba, ali sve ovo ponovno traje tek nekoliko trenutaka. Mala Ibru istog trenu počinje s poda skupljati konfete.

MALA IBRU (*već pomalo nervozno skuplja konfete*): Jebemu!

IBRU: I Mama je od uzbuđenja širom otvorila usta i glasno zahroptala i rukom od radosti prevrnula pribor za infuziju i onda iz nekog razloga potpuno prestala disati.

MALA IBRU (*s poda*): Šteta što još tad nismo znale da to zapravo uopće nije ništa opasno.

IBRU: Točno. Tata je prestao disati prije točno dvanaest godina, a pogledaj ga sad! Uživa na vlastitoj rođendanskoj zabavi.

MALA IBRU: Iako ih možda radimo prečesto. Danas nije reagirao kako sam očekivala.

IBRU: Znaš i sama koliko je njega teško impresionirati.

MALA IBRU (*odjednom se dosjeti*): A možda je vrijeme da ga konačno raspoložim svojim poklonom!

Ibru bez riječi zgroženo ustaje s rukama na srcu i polagano se odmiče od stola.

MALA IBRU (*donosi Tati sliku*): Vidi što je tebi Mala Ibru naslikala, Tata. Vidi ti sad ovo! (*Gura sliku ispred njega.*) Što kažeš, kako ti se sviđa, mili?

Tatičinom kosturu odjednom na pod ispada lubanja.

IBRU: Isuse!

MALA IBRU: Ne na pod! (*Podiže lubanju, nekoliko se puta lopta s njom između ruku i napokon ju dobacuje Ibru.*)

IBRU (*hvata lubanju i uzrujano ju vraća na kostur*): Pogledaj što si napravila!

MALA IBRU (*sliježe ramenima*): Što se tu može. Nemaju svi glavu za konceptualnu umjetnost.